

Advies aan B&W gemeente De Marne

B&W d.d. 28 NOV. 2017

Agendapunt:

A.03

Registratienummer:

B&W-17-0541

Voorlopig classificatienummer
archief:

Relatie met eerdere registratienummers:

Onderwerp:

Beeldend Beleidsplan Openbare Verlichting

Voorstel:

1. vaststellen van de notitie Beeldend Beleidsplan Openbare Verlichting
2. de raad deze notitie als uitgangspunt te laten vaststellen, zodat de werkzaamheden in 2018 met de laatste inzichten uitgevoerd kunnen worden

Besluit:

Conform

AKKOORD BESPREKEN

Burgemeester

Wethouder Berghuis

Wethouder De Visser

Wethouder Van Gelder

Secretaris

A-lijst of B-lijst B&W

A:

B:

Datum advies: 15-10-2017

Steller advies: H. Joustra

	PARAAF	DATUM
Afdelingshoofd		
J.C.H.G.M. Bottema		27-11-17
Gemeentesecretaris		
J.C.H.G.M. Bottema		23-11
Portefeuillehouder		
M.A. de Visser		27/11/17

Gezien/akkoord: Financiën n.v.t.

Gezien/akkoord: Communicatie n.v.t.

Gezien/akkoord: P&O n.v.t.

Gezien/akkoord: Juridische Zaken n.v.t.

Gezien/akkoord: Concern-controller x

Gezien/akkoord: Inkoop n.v.t.

Mede-advisering: n.v.t.

Mede-advisering: n.v.t.

Mede-advisering: n.v.t.

Behandeling in raad (voorstel bijvoegen): Ja ☒ Nee ☐

Datum raadsvergadering: 19-12-2017

Akkoord raad: Ja ☐ Nee ☐

Begrotingswijziging: Ja ☐ Nee ☐

Naar de OR / GO: Ja ☐ Nee ☒

Datum vergadering:

Akkoord OR / GO: Ja ☐ Nee ☐

Persbericht naar pers (bijvoegen): Ja ☐ Nee ☒

Persbericht op website (bijvoegen): Ja ☐ Nee ☒

Op openbare besluitenlijst: Ja ☐ Nee ☒

Info aan dorpsvereniging: Ja ☐ Nee ☒

Ter goedkeuring aan G.S.: Ja ☐ Nee ☒

Toelichting op voorstel: zie volgbld

1. Onderwerp

a. Inleiding / samenvatting

De ontwikkelingen op het gebied van de openbare verlichting gaan erg snel. Het nadrukkelijker kiezen voor donkerte als kwaliteit, meer de nadruk leggen op energiebesparing en het nadrukkelijker betrekken van onze inwoners bij beleid is de aanleiding geweest voor het uitwerken van het bijgaande 'Beeldend Beleidsplan Openbare Verlichting'. In deze notitie adviseren wij u over het door ontwikkelen van het bestaande beleid.

b. Eerdere besluitvorming

- Beleidsplan openbare verlichting (raad november 2009)

c. Probleemstelling

In 2009 is er een belangrijk begin gemaakt met het beleid voor de openbare verlichting. We kijken nu nog nadrukkelijker anders naar licht dan voorheen. Zodra we verlichting vervangen, zetten we de laatste inzichten en technieken in. De komende jaren wordt veel verlichting vernieuwd. Om een sprong te maken in kwaliteit is het nodig om bestaand beleid te concretiseren/door te ontwikkelen op basis van de laatste regelgeving en inzichten op een moderne manier te presenteren.

d. Doelstelling

De raad het concept 'Beeldend Beleidsplan' als uitgangspunt te laten vaststellen voor vervangingen van de openbare verlichting in 2018.

e. Overwegingen

- Het door ontwikkelen van beleid is nodig voor:
  - het bewust keuzes te maken op basis van bijgaand kader;
  - het definiëren waar het donker kan zijn en waar we verlichten voor veiligheid;
  - nieuwe inrichtingen van licht met extra kwaliteit toe te voegen aan de openbare ruimte voor sfeer en schoonheid, comfort en herkenning;
  - prettig buiten te verblijven, om actief te zijn en op pad te gaan nadat de zon onder is gegaan;
  - om op tijden dat er bijna niemand buiten is, de verlichting aan te passen;
  - het behouden van de kwaliteit duisternis.

23 juni 2017 zijn alle dorpsbelangen en stakeholders uitgenodigd om kennis te nemen van het beeldend beleidsplan. Gemaakte opmerkingen zijn zoveel als mogelijk verwerkt. Op de site demarne.buro2010.com is er tevens de mogelijkheid geboden een enquête in te vullen. Alle stakeholder zijn gemaild over de enquête en twee keer is hier in de Ommelander Courant op gewezen. Dit om de reacties te peilen op het Beeldend Beleidsplan Openbare Verlichting. Er waren 120 reacties in 2 weken tijd. Op vrijwel alle punten is een ruime meerderheid van de respondenten het eens met de keuzes van de gemeente.

f. Voorstel

In 2018 wordt er veel verlichting vernieuwd. Bewoners hebben dagelijks te maken met verlichting in hun straat, vooral in de winter. We betrekken bij grote vervangingen bewoners op basis van bijgaande notitie. We gebruiken de nieuwste technieken, kiezen bewust voor donkerte rond het Dark Sky Park Lauwersmeer en attenderen op lichthinder van andere lichtbronnen. Hoe we dit doen is weergegeven in de notitie "Beeldend Beleidsplan Licht in de Openbare Ruimte": zie website: demarne.buro210.com *(Let op zonder www ervoor in adresbalk intoetsen)*

1. vaststellen van de notitie Beeldend Beleidsplan Openbare Verlichting;
2. de raad deze notitie als uitgangspunt te laten vaststellen, zodat de werkzaamheden in 2018 met de laatste inzichten uitgevoerd kunnen worden.

Effecten van het voorstel

g. Financieel

Middelen voor uitvoering van vervangingen zijn beschikbaar gesteld in de begroting 2018.

h. Juridisch

Ingepast onder Landelijke regelgeving openbare verlichting.

i. Rechtmatigheid

Door in te stemmen met deze notitie ligt er een goed kader voor de uitvoering.

j. Inkoop

Uitvoering volgt het inkoopbeleid.

k. P&O

n.v.t.

l. Communicatie

Bij het concept beeldend beleidsplan is een enquête gehouden. In twee weken tijd zijn er 120 enquêtes ingevuld. Op vrijwel alle punten is een ruime meerderheid van de respondenten het eens met de keuzes van de gemeente.

Bij omvangrijke vervangingen/werkzaamheden worden bewoners betrokken bij de planvorming.

m. Ondernemingsraad (OR) / georganiseerd overleg (GO)

n.v.t.

2. Overleg met portefeuillehouder(s)

15 nov 2017

3. Mede-advisering door

n.v.t.

4. Vervolg

Het beeldend beleidsplan openbare verlichting meenemen bij de herindeling

5. Verantwoordelijkheid uitvoering

H. Joustra

6. Bewaking van de voortgang

H. Joustra

7. Bijlagen

- a. Notitie "Beeldend Beleidsplan Licht in de Openbare Ruimte": zie website:
demarne.buro210.com
(Let op zonder www ervoor in adresbalk intoetsen)
- b. Samenvatting Enquête De Marne – Beeldend Beleidsplan Licht in de Openbare Ruimte
- c. Raadsvoorstel
- d. Raadsbesluit

Enquete de Marne – Beeldend Beleidsplan Licht in de Openbare Ruimte

- 120 reacties in 2 weken tijd. Dit zijn grotendeels inwoners. De 6 reacties namens een bedrijf/organisatie zijn ook relevant (Groninger Kerken, Defensie, Wagenborg, voetbalvereniging, winkeliers). Het was een uitgebreide en inhoudelijke enquête. 95 personen hebben de moeite genomen alle 20 vragen te beantwoorden.
- De vormgeving van een beeldend beleidsplan krijgt veel positieve reacties.
- Bijna 50% van de respondenten is 60 jaar of ouder. 82% woont binnen de bebouwde kom.
- 70-80% van de respondenten onderschrijft de mening van de gemeente dat bewust verlichten belangrijk is voor verkeersveiligheid, sociale veiligheid, voorkomen dat licht storend is voor de mens, voor natuur en voor landschap.
- Ongeveer tweederde is tevreden met de openbare verlichting in de eigen woonstraat qua zicht op de weg, op de stoep, en de kleur. Ongeveer de helft van de mensen is tevreden met gelijkmatigheid en felheid van het licht. De ontevredenheid bestaat uit, blijkt uit de open reacties, dat de meeste mensen MINDER licht willen.
- 88% vindt dat openbare verlichting de weg en eventueel stoep moeten verlichten maar niet de tuinen en gevels. 81% is het eens met de keuze om fietspaden zoveel mogelijk met de hoofdrijbaan mee te verlichten.
- 80% is voorstander van dimmen in stapjes in woonwijken en dorpscentra. 70% wil dit ook op doorgaande wegen. Het huidige systeem is om-en-om uitschakelen om 23 uur (en weer volledig aanschakelen om 6 uur). Bijna 50% zou beide systemen tegelijk willen (dus de huidige nachtschakeling én nog verder terugdimmen). 25% wil liever alleen dimmen, 11% liever alleen om-en-om schakelen. 13% weet het niet.
- Buiten de bebouwde kom: 85% is het eens met de gemeente om niet te verlichten en zoveel mogelijk met reflectie/markering te werken. Er worden wel veel opmerkingen gemaakt dat met name voor fietsers maar ook automobilisten betere markering (reflecterende belijning bijvoorbeeld) nodig is dat goed onderhouden wordt.
- Vormgeving lichtmasten: 66% is het eens met de keuze voor nostalgische verlichting in dorpscentra. Bijna 90% is het eens met eenvoudige functionele verlichting met minimale lichtvervuiling in reguliere woonstraten en wegen met een meer doorgaande functie.
- Andere lichtbronnen: ruim eenderde ervaart geen hinder in de eigen woonstraat. Bijna een derde benoemt de openbare verlichting als hinderlijk. Daarna volgen particuliere (tuin)verlichting, de lichtgloed boven Groningen, reclameverlichting, andere bedrijfsverlichting en open veestallen. Maar weinig mensen hebben zelf in de woonstraat hinder van sportveldverlichting.
- Toch noemt 60% van de respondenten sportvelden als kansrijk om lichtvervuiling terug te dringen en energie te besparen. Ook de andere categorieën door bijna de helft van de mensen gemarkeerd als 'er is winst te behalen'. 90% van de respondenten ziet hierin een rol van de gemeente waarbij zelfs 55% aangeeft dat de gemeente streng mag optreden tegen verstorend licht.
- Aanlichting bezienswaardigheden: er zijn diverse kerken en molens genoemd die mooi aangelicht de dorpsidentiteit kunnen versterken. Diverse respondenten vinden dit niet nodig of hebben het zelfs liever niet. 46% wil geen aanlichting of alleen bij bijzondere gelegenheden. 50% wil aanlichten tot 23 uur.

Enquete de Marne – Beeldend Beleidsplan Licht in de Openbare Ruimte

- 120 reacties in 2 weken tijd. Dit zijn grotendeels inwoners. De 6 reacties namens een bedrijf/organisatie zijn ook relevant (Groninger Kerken, Defensie, Wagenborg, voetbalvereniging, winkeliers). Het was een uitgebreide en inhoudelijke enquête. 95 personen hebben de moeite genomen alle 20 vragen te beantwoorden.
- De vormgeving van een beeldend beleidsplan krijgt veel positieve reacties.
- Bijna 50% van de respondenten is 60 jaar of ouder. 82% woont binnen de bebouwde kom.
- 70-80% van de respondenten onderschrijft de mening van de gemeente dat bewust verlichten belangrijk is voor verkeersveiligheid, sociale veiligheid, voorkomen dat licht storend is voor de mens, voor natuur en voor landschap.
- Ongeveer tweederde is tevreden met de openbare verlichting in de eigen woonstraat qua zicht op de weg, op de stoep, en de kleur. Ongeveer de helft van de mensen is tevreden met gelijkmatigheid en felheid van het licht. De ontevredenheid bestaat uit, blijkt uit de open reacties, dat de meeste mensen MINDER licht willen.
- 88% vindt dat openbare verlichting de weg en eventueel stoep moeten verlichten maar niet de tuinen en gevels. 81% is het eens met de keuze om fietspaden zoveel mogelijk met de hoofdrijbaan mee te verlichten.
- 80% is voorstander van dimmen in stapjes in woonwijken en dorpscentra. 70% wil dit ook op doorgaande wegen. Het huidige systeem is om-en-om uitschakelen om 23 uur (en weer volledig aanschakelen om 6 uur). Bijna 50% zou beide systemen tegelijk willen (dus de huidige nachtschakeling én nog verder terugdimmen). 25% wil liever alleen dimmen, 11% liever alleen om-en-om schakelen. 13% weet het niet.
- Buiten de bebouwde kom: 85% is het eens met de gemeente om niet te verlichten en zoveel mogelijk met reflectie/markering te werken. Er worden wel veel opmerkingen gemaakt dat met name voor fietsers maar ook automobilisten betere markering (reflecterende belijning bijvoorbeeld) nodig is dat goed onderhouden wordt.
- Vormgeving lichtmasten: 66% is het eens met de keuze voor nostalgische verlichting in dorpscentra. Bijna 90% is het eens met eenvoudige functionele verlichting met minimale lichtvervuiling in reguliere woonstraten en wegen met een meer doorgaande functie.
- Andere lichtbronnen: ruim eenderde ervaart geen hinder in de eigen woonstraat. Bijna een derde benoemt de openbare verlichting als hinderlijk. Daarna volgen particuliere (tuin)verlichting, de lichtgloed boven Groningen, reclameverlichting, andere bedrijfsverlichting en open veestallen. Maar weinig mensen hebben zelf in de woonstraat hinder van sportveldverlichting.
- Toch noemt 60% van de respondenten sportvelden als kansrijk om lichtvervuiling terug te dringen en energie te besparen. Ook de andere categorieën door bijna de helft van de mensen gemarkeerd als 'er is winst te behalen'. 90% van de respondenten ziet hierin een rol van de gemeente waarbij zelfs 55% aangeeft dat de gemeente streng mag optreden tegen verstorend licht.
- Aanlichting bezienswaardigheden: er zijn diverse kerken en molens genoemd die mooi aangelicht de dorpsidentiteit kunnen versterken. Diverse respondenten vinden dit niet nodig of hebben het zelfs liever niet. 46% wil geen aanlichting of alleen bij bijzondere gelegenheden. 50% wil aanlichten tot 23 uur.

Raadsvoorstel

Raadsvergadering d.d. : 19 december 2017
Agendapunt : wordt ingevuld door griffie
Portefeuillehouder : M.A. de Visser
Onderwerp : Beeldend beleidsplan Openbare Verlichting
B&W besluit d.d. : vul hier de datum van het evt. B&W-besluit in

Leens, datum presidium

Aan de raad.

Inleiding

De ontwikkelingen op het gebied van de openbare verlichting gaan erg snel. Het nadrukkelijker kiezen voor donkerte als kwaliteit, meer de nadruk leggen op energiebesparing en het nadrukkelijker betrekken van onze inwoners bij beleid is de aanleiding geweest voor het uitwerken van het bijgaande 'Beeldend Beleidsplan Openbare Verlichting'.

In 2009 is er een belangrijk begin gemaakt met het beleid voor de openbare verlichting. We kijken nu nog nadrukkelijker anders naar licht dan voorheen. Om een sprong te maken in kwaliteit is het nodig om bestaand beleid op basis van de laatste regelgeving en inzichten op een moderne manier te presenteren.

Bewoners hebben dagelijks te maken met verlichting in hun straat, vooral in de winter. We betrekken bij grote vervangingen bewoners op basis van bijgaande notitie. We gebruiken de nieuwste technieken, kiezen bewust voor donkerte rond het Dark Sky Park Lauwersmeer en attenderen op lichthinder van andere lichtbronnen. Hoe we dit doen is weergegeven in bijgaande notitie.

Voorstel

De notitie 'Beeldend Beleidsplan Openbare Verlichting' als uitgangspunt vaststellen, zodat de werkzaamheden in 2018 met de laatste inzichten uitgevoerd kunnen worden.

Kosten

Middelen voor uitvoering van vervangingen zijn beschikbaar gesteld in de begroting 2018.

Communicatie

Bij het concept beeldend beleidsplan is een enquête gehouden. In twee weken tijd zijn er 120 enquêtes ingevuld. Op vrijwel alle punten is een ruime meerderheid van de respondenten het eens met de keuzes van de gemeente.

Bij omvangrijke vervangingen/werkzaamheden worden bewoners betrokken bij de planvorming.

Bijlagen

- a. Notitie "Beeldend Beleidsplan Licht in de Openbare Ruimte": zie website: demarne.buro210.com
(Let op zonder www ervoor in adresbalk intoetsen)
- b. Samenvatting Enquête De Marne – Beeldend Beleidsplan Licht in de Openbare Ruimte

---

**Het college van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente De Marne,**

de gemeentesecretaris,

de burgemeester,

mevr. drs. J.C.H.G.M. Bottema

dhr. F.H. Wiersma

Gemeente De Marne

RAADSBSLUIT GEMEENTE DE MARNE

Agendapunt nummer :

De raad der gemeente De Marne

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. , nr. ;

Gelet op:

B E S L U I T :

De notitie Beeldend Beleidsplan Openbare Verlichting als uitgangspunt vast te stellen, zodat de werkzaamheden in 2018 aan de openbare verlichting met de laatste inzichten uitgevoerd kunnen worden.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering
van de raad der gemeente De Marne van
d.d. .

,voorzitter

,griffier.